בית אהרן — בחוקתי

אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. הקדים את הפסוק טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי. כי מתחילה צריך האדם לעבוד את השי"ת במעשה אף שאינו מרגיש שום טעם רק באמונה. וזהו בקשת דהמע"ה. עתה טוב טעם ודעת למדני. כי עד עתה במצותיך האמנתי. וזהו אם בחוקותי תלכו. כי חק הוא גזירה בלי טעם. ואח"כ ואת מצותי תשמרו ל' צוותא בסימא. ועשיתם אותם. אתם תעשו אותם כדאי' במדרש שכאילו הוא עשה את המצות והתורה נקראת על שמו כי בתחילה נקראת תורת י"י ולבסוף נקראת תורתו. כיון שזכה לחיות להשפיע על ידו חיות להעולמות הרי הוא כאילו הוא תורה ומצות שלו. ונתנה הארץ יבולה. הארץ הידוע. ועץ השדה יתן פריו עץ השדה ג"כ כידוע. והשיג לכם דיש את בציר. תשיגו בחי' דיש עד שתגיעו לבחינת בציר:

איתא במדרש. ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם א"ר חמא בר"ח אם שמרתם התורה מעלה אני עליכם כאילו אתם עשיתם אותם. א"ר חנינא בר פפי אמר להם אם שמרתם התורה הרי אני מעלה עליכם כאילו עשיתם עצמיכם. כנ"ל:

ונוכל לומר. כי פי' הפסוק כך הוא. אם בחוקותי תלכו היינו ההילוך שצריכים לילך בעבודתו ובתורתו חק ולא יעבור ותמיד צריכים לילך בזה ולא יפסוק. בין שנהנה מזה ובין שלא נהנה מ"מ לא יפסוק מלהלוך בזה הדרך. ואל תאמר כיון שאין לי חיות בעת שאני עושה המצוה ואין לי שום הנאה מה לי לעשותה. אל תאמר כן כי ואת מצותי תשמרו. מצות"י הוא ל' התקשרות. כך אומרים צדיקים. וכך פירושו. ואת מצותי. היינו ההתקשרות והחיות של המצוה והמעש"ט. תשמר"ו. מל' ואביו שמר את הדבר. היינו הסוף יהיה שתמתינו עד שתגיעו לחיות האמיתי. כי כשתעמוד בזה ההילוך פעם ושתים עד אין מספר כל יום וכל שעה תזכה להחיות האמיתי. ואז בוודאי יהנה מזה ההילוך. ומה שר"ח ב"ח ור"ח ב"פ נחלקו במדרש ח"א כאילו אתם עשיתם אותם. וח"א כאלו עשיתם עצמיכם. מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. כי מתחלה צריכים לעשות המצוה כאשר צונו בוראנו לעשות. וכאשר תתמידו בזה ההילוך אז אח"כ ועשיתם עצמיכם כי כשעושים מצות י"י בחיות ממילא נשלם הקומה בשלימות. כידוע שיש רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת. ושכנגדן יש בקומת אדם רמ"ח איברים ושס"ה גידין. וכשעושין המצוה נשלם הקומה:

עוד בפסוק. אם בחוקותי תלכו כו' במדרש חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך. כשהייתי רוצה ללכת לעסקי היו רגלי מוליכות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות:

אמר כי העושה דבר עפ"י חוק בלא טעם זאת היא העבודה גמורה ואינו נפסק. וזהו אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו. ל' צוותא. ע"י שתלכו בתורתי בחק. תבואו לבחינת צוותא. ועוד דיבר בזה. ולכך כתיב תלכו. כי הרגלים הוא דבר שאין לו טעם. וזהו חשבתי דרכי הייתי מעלה אותם במחשבתי. והפעולה מזה. ואשיבה רגל"י אפילו בחינת רגלי"ם. אל עדותיך. ל' עדו"ת מרמז על המוח והמחשבה. ועוד אמר. חשבתי דרכי. שצריך כ"א שיהיו דרכיו חשובין בעיניו כל עובדא ועי"ז ואשיבה רגל"י ל' רגילות. אל עדותיך. והבן:

ונתנה הארץ יבול"ה ועץ השדה יתן פריו. כי בתחלה צ"ל אתערותא דלתתא. ונתנה הארץ יבולה. מקודם צריכין ליתן מזה העולם ההובלה שלה. יבולה מה שאתה מוביל לה. ואח"כ ועץ השדה יתן פריו. עץ הוא עץ חיים למחזיקים בה שמקבל החיות מן ראשית המחשבה. ע"כ נאמר העץ קודם ליתן כדי להסמיך יבולה לעץ השדה ומידרש נמי הכי יבולה ועץ השדה שניהם יתנו פרים. יתן פריו. פריו נקרא מה שלזה העולם:

עוד י"ל אם בחוקותי תלכו. ולכאורה קשה מהו ל' הליכה. ונוכל לומר כי ל' חוקה משמש בשתי לשונות. כי יש שתי חוקות שצריך כל איש ישראל ללכת בהם. אחת חוקה מל' חוק. שהיא גזרת המלך בלא טעם רק באמונה. שנית הוא לשון חקוקה והתקשרות כמ"ש א"א מו"ר זצוק"ל פי' וחוק בשארו שם. הוא ל' התקשרות כי צריך לעשות המצוה בהתקשרות לי"י וכשמקשר עצמו לי"י ע"י המצוה בוודאי טועם איזה טעם ותענוג גדול עד שיוכל להבין סודות טעם המצוה. ומה שמקיים יותר המצוות של הקב"ה אזי מקבל יותר תענוג ודביקות וזה נקרא הולך כי יש בזה הליכה שהולך בכל פעם יותר ממדריגה למדריגה. וז"ש בחוקותי שתי חוקות. כי מקודם עושה את המצוה אפילו אם אינו מרגיש שום טעם ותענוג יעשה בחוק הנ"ל שהיא חוק וגזירת המלך ואח"כ הולך ממדריגה למדריגה כמו שדברנו. ויש בזה הליכה גדולה מחוק הראשון ועד חוק השני מהלך ת"ק שנה ודרך זה אינו דווקא לקטני ערך רק הוא אפי' לגדולים. כי האדם אינו תמיד בשוה. פעם איז פאר נארט. פעם האדם יגע. פעם הוא אפ גילאזין. אעפ"כ צריך לעשות רק מחמת חוק בלי שום טעם. רק מחמת גזירת המלך על עבדיו. וצריך לילך בזה הדרך בכל יום ויום. כי כל בר ישראל עושה דבר יום ביומו. בתורה ותפלה והתנהגותו. וצריך לראות לילך ביום השני יותר ובכל יום יותר ויותר. כי האדם נקרא הולך. ואין שיעור לגדולתו של הקב"ה. וכשאדם משיג מעט חיות הבורא ב"ה וב"ש. צריך לעבוד את י"י בשמחה ובדביקות גדול יותר ויותר וישיג יותר חיות הבורא: ע"כ

ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. הוא ג"כ כך. ב' מצות. וליתן שמירה ועשיה לחוקים. כי שמירה היא מל"ת. ועשיה היא מ"ע. ובכ"א יש שמירה ועשיה בל"ת יש שמירה שצריך לשמור א"ע מלעשות העבירה. ועשיה. כי ישב ולא עבר עבירה כאלו עשה מצוה. ובמ"ע יש ג"כ

שמירה ועשיה. שמירה. שצריך להשמר לעשות המצוה כתיקונה. בלי שום פניה ומחשבה זרה. ועשיה שצריך לעשות המצוה בהאיברים. בכל מצוה יש זכור ושמור:

עוד אמר. אם בחוקותי תלכו כו'. עם כל החוקים צריך האדם להתהלך. כי יש עולם שנה נפש וכל אדם יש לו עת וזמן על העולם כי כל העולם והזמן והנפשות כולם נבראו בשביל האדם וצריך האדם עם כל הדברים שילך תמיד בהם:

ונתתי גשמיכם בעתם. מפרשים צדיקים אתן הגשמיות שלכם בעתם. ונתנה הארץ יבול"ה ההובלה שלה. כי כל הדברים השייכים לעבודת הש"י צ"ל תחילה אתערותא דלתתא. ואח"כ ועץ השדה יתן פריו. עץ הוא ניקח מהקב"ה עץ חיים היא למחזיקים בה. ותומכיה מאוש"ר א"ת מאושר אלא מראשו. תומכיה. אילין תמכין דאורייתא. ויתן עץ השדה פריו מלמעלה:

ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו. היינו מקודם צריך האדם להתחיל ממטה למעלה. כי צריך להיות לו אתערותא דלתתא. ואח"כ ועץ השדה יתן פריו היינו שאח"כ ישפיעו לו מלמעלה. וזה נקרא עץ חיים. כפי דאיתא. פתחו לי פתח כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם:

והתהלכתי בתוככם וגו'. ואולך אתכם קוממיות. חד אמר מאה אמה. וחד אמר מאתים אמה:

ונוכל לומר כי שלימות הקומה הם מאה. מ"ה י"י אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה. א"ת מ"ה אלא מא"ה. ופריך אטו יראה מלתא זוטרתא היא. ומשני אין לגבי משה מלתא זוטרתא היא. ובאמת מפני מה הוא כך. כי איתא בפרקי אבות בעשרה מאמרות נברא העולם. והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימים את העולם שנברא. ובמה הם מקיימים בעשרה מאמרות. וכל העשרה מאמרות כלולים במאמר אחד. כי שלימות הכל היא היראה ואז היא אחדות גמור. וכשהם באחדות גמור אזי נכלל יראה באהבה יחד כמש"כ וגילו ברעדה. וזהו קומה שלימה. ולכך הוא מאה כי כל העשר מדותיו הם כלולים זה בזה רק כדי שיתנהג העולם צריכים כל מדה בפ"ע. אבל הם כלולים זה בזה. נמצא העשר מדות הם מאה. כי כל אחד מהעשר כלול מעשר כמ"ש והלא במאמר אחד יכול להבראות. ואז יהיו אחדות. וזה נקרא מאה ומזה נעשה עוד קומה מהמשפיע. כי זה ידוע דאיתא במדרש. היא מקלסתו מלמעלה למטה. והוא מקלסה מלמטה למעלה. וכשנעשה היחוד השלם הקב"ה עם הצדיקים וצדיקים עם הקב"ה נעשה מזה שתי קומות. וזה נקרא מאתים. וז"ש ואולך אתכם קוממיות. שתי קומות. וזה נקרא מאתים. נמצא מר אמר חדא ומא"ח ולא פליגי הן מאה והן מאתים שהכל הם אחד. וסיום המאמר. אין לי אלא זכרים מנין אפילו נקבות. פי' אין לי שיושלם רק המאה שצריך לילך בהם השפעה מהקב"ה לישראל. שהוא הקומה מהמשפיע. מנין אפילו נקבות ר"ל אפילו המאה שהן הקומה של ישראל שמקבלים השפעה מנין שיושלם ת"ל בנותינו וכו'. הן עצמן השני קומות והמאות הקודמים:

איתא במדרש. והתהלכתי בתוככם. אהא כיוצא בכם ולא תהיו מזדעזעים ממני עכ"ל:

ונוכל לומר. והתהלכתי בתוככם. היינו כשיהיה הקדושה כולה של הקב"ה בתוך ב"י שיהיו ישראל שלימים בתכלית השלימות אז אהא כיוצא בכם שיושפע בכם כל המידות שלמעלה. יכול לא תיראו ממני. כי תכלית השלימות היא היראה ויראה היא אוצר. ובאוצר יש הכל. חוסן ישועות חכמת ודעת יראת י"י היא אוצרו. ואז יהיה אחדות גמור הכולל הכל. ת"ל והייתי לכם וכו' מהיות להם עבדים. שלא תהיו להם עבדים. כי העובד מיראה נקרא עבד ומאהבה נקרא בן וכשמקבל עליו עבדות השי"ת אינו עבד ליצה"ר כי עבדי הם ולא עבדים לעבדים:

ואשבור מוטות עולכם יוכל להיות הפירוש. אני אשבור ההטיה של עולכם. ר"ל אשבור הדברים שמטים אתכם מעולו של מקום:

איש כי יפליא נדר בערכך נפשות לי"י וכו'. איתא במדרש זש"ה. כי מי בשחק יערוך לי"י כו' התורה היתה טמונה בחיקו של הקב"ה. כשרצה ליתן את התורה לישראל אמרו המלאכים תן לנו התורה ונקיימה. א"ל כתיב בתורה אשה כי תזריע. כלום יש אצליכם לידה וכו'. עד כלום יש אצליכם ערך נפשות. הוי בערכך נפשות לי"י:

הנה שמעתי מאאמו"ר זצוק"ל. שאמר שחק הוא ל' בגדים שחוקים ובלויים. וזהו כי מי בשחק יערוך. היינו מי שיש בכחו להאיר לכל דברים שחוקים ובלויים. וזהו יערוך הוא ל' אור כמו יערוך אותו אהרן וכו'. אזי ידמה לי"י יכול להשוות אותו להקב"ה להתדבק במדותיו. ומה הוא האור היינו שמכניס בלב כל אדם תשובה שישוב להקב"ה בכל לב ובכל נפש. וזהו הפירוש ג"כ כאן. בערכך נפשות. שיאיר כל הנפשות להקב"ה עד שיביא לבחינה הנקרא פ"לא כל הבחינות נר"נ שלו. ולזה השיב הקב"ה למלאכים כלום יש בכם ערך נפשות. כי כתיב ומפליא לעשות. שקושר דבר רוחני עם דבר גשמי. וזהו חק בישראל אשר על ידי המצות שעושים בגשמי קושרים את העולם לרוחניות עד שמקשרים הכל עד בחינת פ"לא אבל מלאכים אין בהם שום גשמיות ולכן אין בידם להעריך ולהאיר לנפשות ישראל לקשר אותם לפלא העליון. ולכן השיב להם כלום יש אצלכם ערך נפשות הוי בערכך נפשות. והבן: